

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – V. Gîrleanu
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – A. Pahopol, R. Pulbere, V. Mihaila

ÎNCHEIERE

10 aprilie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componență:

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Școala Sportivă Specializată de Caiac-Canoe mun. Chișinău,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Boris Filipenco împotriva Școlii Sportive Specializate de Caiac-Canoe mun. Chișinău, intervenienți accesorii Inspectoratul de Stat al Muncii, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, cu privire la anularea hotărârii Comisiei disciplinare, ordinelor, procesului-verbal, înlăturarea obstacolelor prin limitarea de acces la locul de muncă, de folosire a echipamentului sportiv, crearea grupei de sportivi și desfășurarea antrenamentelor, încasarea salariului pentru perioada absenței forțate de la muncă, încasarea penalităților, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 04 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de către Școala Sportivă Specializată de Caiac-Canoe mun. Chișinău și s-a menținut hotărârea din 24 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă:

La 16 decembrie 2020 Boris Filipenco a depus cerere de chemare în judecată împotriva Școlii Sportive Specializate de Caiac-Canoe mun. Chișinău, intervenienți accesorii Inspectoratul de Stat al Muncii, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, solicitând anularea hotărârii Comisiei disciplinare aprobate prin ordinul nr.21 din 22.09.2020, anularea procesului-verbal nr.1 din 22.09.2020, anularea ordinului nr.40 din 21.09.2020, înlăturarea obstacolelor create salariatului prin limitarea de acces la locul de muncă, de folosire a echipamentului sportiv, crearea grupei de sportivi și desfășurarea antrenamentelor, încasarea salariului pentru perioada absenței forțate de la serviciu pentru lunile februarie-septembrie 2020, încasarea penalităților, repararea prejudiciului moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Tot la 16 decembrie 2020 Boris Filipenco a depus cerere de chemare în judecată împotriva Școlii Sportive Specializate de Caiac-Canoe mun. Chișinău, intervenienți accesorii Inspectoratul de Stat al Muncii, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării cu privire la anularea hotărârii Comisiei disciplinare aprobate prin ordinul nr.21 din 22.09.2020, anularea procesului-verbal nr.1 din 22.09.2020, anularea ordinului nr.40

din 21.09.2020, încasarea salariului pentru perioada absenței forțate de la muncă, încasarea penalităților, repararea prejudiciului moral, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 09 martie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru cauzele civile au fost conexe pentru examinare concomitentă.

În cadrul ședinței de judecată din 15 septembrie 2021, reclamantul a depus cerere suplimentară de majorare a pretențiilor (f.d. 159, vol.I), prin care a solicitat anularea hotărârii Comisiei disciplinare aprobate prin ordinul nr.21 din 21 septembrie 2020; anularea procesului-verbal nr.1 din 22 septembrie 2020; anularea ordinului nr.40 din 21 septembrie 2020; înlăturarea obstacolelor create salariatului de către angajator, prin limitarea de acces la locul de muncă, de folosire a echipamentului sportiv, crearea grupei de sportivi și desfășurarea antrenamentelor; încasarea de la Școala Sportivă Specializată de Caiac-Canoe mun. Chișinău a salariului în mărime de 244 324,80 de lei, pentru perioada absenței forțate de la muncă pentru lunile februarie-august 2021; - încasarea sumei de 18 324,36 de lei cu titlu de penalități în mărime de 0,2% din valoarea salariului neachitat în termen, pentru perioada februarie-august 2021; încasarea sumei de 36 648,72 de lei, cu titlu de prejudiciu moral cauzat, prin neachitarea plăților salariale în termen; compensarea cheltuielilor de judecată în mărime de 17 721,40 de lei.

Prin hotărârea din 24 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Boris Filipenco. S-a anulat procesul-verbal nr.1 din 22 septembrie 2020 al ședinței Comisiei disciplinare a Școlii Sportive Specializate de Caiac-Canoe mun. Chișinău. S-a anulat ordinul nr.40 din 22 septembrie 2020 „Cu privire la personal”, prin care a fost concediat antrenorul școlii Boris Filipenco (corectat prin ordinul nr.33 din 15 februarie 2021 referitor la data ordinului nr.40, data de „21.09.2020” fiind corectată în „22.09.2020”), cu restabilirea lui Boris Filipenco în funcția deținută. S-a încasat din contul Școlii Sportive Specializate de Caiac-Canoe mun. Chișinău în beneficiul lui Boris Filipenco salariul neachitat pentru perioada 01.02.2020-21.09.2020 în mărime de 116778,30 lei, cu reținerea plății obligatorii la bugetul de stat și la bugetul asigurărilor sociale. penalitatea pentru neachitarea salariului pe perioada 01.03.2020 -21.09.2020 în mărime de 9751,59 lei, salariul pentru absența forțată de la serviciu pe perioada 22.09.2020 până la 24.12.2021 în mărime de 181387,60 lei, cu reținerea plăților obligatorii la bugetul de stat și la bugetul asigurărilor sociale, prejudiciul moral în mărime de 12039 lei, cheltuielile de judecată compuse din cheltuieli pentru asistența juridică în mărime de 10000 lei. În rest, cererea de chemare în judecată înaintată de Boris Filipenco s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Prin încheierea din 27 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a corectat din oficiu eroarea evidentă de calcul strecurată în dispozitivul hotărârii din 24 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, după cum urmează: în aliniatul 4 suma indicată de „116778,30 lei” s-a corectat în „104739,30 lei”, în aliniatul 5 suma indicată de „9751,59 lei” s-a corectat în „8342,88 lei”, iar după aliniatul 9 s-a adăugat omisiunea, și anume, sintagma „hotărârea judecătorească în partea restabilirii a serviciu a lui Boris Filipenco și plata unui salariu în mărime de 12 039 lei se execută imediat”.

Nefiind de acord cu hotărârea din 24 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, la 29 decembrie 2021, în termenul prevăzut de lege, Școala Sportivă Specializată de Caiac-Canoe mun. Chișinău a contestat-o cu apel. De asemenea,

Sportivă Specializată de Caiac-Canoe mun. Chișinău a contestat cu recurs încheierea din 27 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Prin decizia din 04 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Școala Sportivă Specializată de Caiac-Canoe mun. Chișinău și s-a menținut hotărârea din 24 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru. S-a respins recursul declarat de Școala Sportivă Specializată de Caiac-Canoe mun. Chișinău împotriva încheierii din 27 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, privind corectarea erorilor strecurate în hotărârea din 24 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, emisă în prezenta cauză.

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la 14 februarie 2023 Școala Sportivă Specializată de Caiac-Canoe mun. Chișinău a contestat-o cu recurs, solicitând casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului, recurentul a invocat că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, nu au fost constatate și elucidate pe deplin circumstanțele cauzei, concluziile expuse în decizie fiind în contradicție cu circumstanțele cauzei. În esență, recurentul a reiterat aceleași argumente care se conțin și în cererea de apel.

Prin referința din 19 mai 2023 Ministerul Educației și Cercetării al RM califică cerințele invocate în recurs ca fiind întemeiate și a solicitat admiterea acestora în forma solicitate de recurent.

Prin referințele din 29 martie 2023 intimatul Boris Filipenco a solicitat de a considera inadmisibil recursul ca fiind tardiv.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Capitolul XXXVIII – Recursul, Secțiunea a 2-a - Recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel din Codul de procedură civilă, în special ce vizează prevederile cu privire la acte de dispoziție care pot fi atacate cu recurs, persoanele în drept să declare recurs, instanța competentă să examineze recursul, temeiurile recursului, temeiurile inadmisibilității recursului, cuprinsul cererii de recurs, actele procedurale preparatorii, procedura examinării admisibilității recursului, procedura judecării recursului și împuternicirile și actele de dispoziție ale instanței ș.a.

Totodată, art.XI alin.(3) din Legea nr.246 din 31 iulie 2023 prevede că, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

În conjunctura enunțată, și având în vedere că, recursul a fost depus după intrarea în vigoare a modificărilor operate în Codul de procedură civilă, acesta va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursului completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că acesta este inadmisibil, din motivele ce succed.

În conformitate cu art.433 lit.b) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art.434.

Conform art.434 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Din norma dată de drept rezultă că, termenul-limită de 2 luni prevăzut de art.434

din Codul de procedură civilă, este un termen de decădere și nu poate fi restabilit prin prisma prevederilor art.116 din Codul de procedură civilă.

Potrivit art.440 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Totodată, în conformitate cu art.110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art.111 alin.(1) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege.

Reieșind din prevederile art.113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Potrivit art.10 alin.(1) din Codul de procedură civilă, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Din materialele dosarului rezultă că, la 04 octombrie 2022 Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia, în ședință publică, cu participarea reprezentanților părților la proces, inclusiv a reprezentantului apelantei, avocatului Constantin Lazari, prin care a respins apelul declarat de apelul declarat de către Școala Sportivă Specializată de Caiac-Canoe mun. Chișinău și s-a menținut hotărârea din 24 decembrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru (f.d. 143 vol. II).

Se reține, că în în dispozitivul deciziei emise la această dată, cert s-a explicat participanților la proces referitor la termenul și procedura de contestare a deciziei respective.

În conformitate cu art.389 alin.(4) din Codul de procedură civilă, decizia integrală se întocmește în termen de 45 de zile lucrătoare de la pronunțarea dispozitivului deciziei și se publică pe pagina web a instanței judecătorești.

Totodată, se remarcă că decizia integrală din 04 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, la 31 octombrie 2022 a fost publicată pe Portalul Național al Instanțelor Judecătorești.

Respectiv, apelanta a avut posibilitatea reală de a verifica și de a lua cunoștință cu decizia instanței de apel, inclusiv de pe portalul național al instanțelor de judecată www.instante.justice.md.

Potrivit art.100 alin.(1) și (11) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin

alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.) Cererea de chemare în judecată și actele de procedură ale instanței de judecată se comunică autorităților publice, persoanelor juridice de drept privat și avocaților prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, la care aceștia sunt conectați prin adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată, în mandatul de avocat, în alte acte ce atestă utilizarea poștei electronice. Actele de procedură expediate prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor se consideră comunicate.

Actele cauzei atestă că, la 23 noiembrie 2022 Curtea de Apel Chișinău a expediat copia deciziei integrale la adresa electronică a reprezentantului apelantei, Școlii Sportive Specializate de Caiac-Canoe mun. Chișinău, avocatului Constantin Lazari, și anume: xxxxx, fapt ce rezultă din scrisoarea anexată la dosar (fd.166 vol. II).

Totodată, reieșind din prevederile art.102 alin.(6) și (7) din Codul de procedură civilă, citația sau înștiințarea se trimite la adresa menționată de parte sau de un alt participant la proces. Citațiile și înștiințările expediate la adresa electronică, înregistrată în Programul integrat de gestionare a dosarelor, se consideră recepționate.

La fel, potrivit art.105 alin.(5) din Codul de procedură civilă, dacă părțile și alți participanți la proces sunt reprezentați de avocați, citațiile și înștiințările se expediază la sediul avocaților, recepționarea înlăturând orice viciu de citare a participanților. Citațiile și înștiințările expediate reprezentanților la adresa electronică înregistrată în Programul integrat de gestionare a dosarelor se consideră recepționate de către părți și alți participanți la proces.

După cum s-a menționat supra, adresa electronică la care s-a notificat decizia integrală (motivată) din 04 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, aparține reprezentantului apelantei, avocatului Constantin Lazari, indicat personal de către acesta în mandatul avocațial seria MA nr. 1250186 din 01 martie 2021 (f.d. 129 vol. I), în cererea de apel, inclusiv se regăsește și în alte înscrisuri anexate la dosar.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, instanța de apel din toate mijloacele de comunicare indicate în: mandatul avocațial, cererea de chemare în judecată, cerere de apel, precum și alte înscrisuri din dosar, a ales cel mai eficient, rapid și sigur mijloc de comunicare, cum ar fi poșta electronică, indicată personal de către reprezentantul împuternicit al lui reprezentantului apelantei, Școlii Sportive Specializate de Caiac-Canoe mun. Chișinău, avocatul Constantin Lazari.

Ține de menționat că, notificarea prin poșta electronică este echivalentă cu notificarea de substituie prin introducerea în cutia poștală. Completul de judecată precizează că, confirmarea expedierii și recepționării documentului către partea interesată prin poșta electronică se atestă prin extrasul eliberat de către operatorul poștei electronice. În mod special, înscrisul dat conține: datele de identificare a poștei electronice a expeditorului și a destinatarului, data calendaristică, anul, ora expedierii, precum și atașamentul cu actul judecătoresc. Cu titlu de excepție, în caz de eroare tehnică sau neexpediere a actului pe poșta electronică, extrasul menționat va cuprinde informații cu privire la aceste inexactități, cu alte cuvinte, expeditorul va primi un mesaj separat de la „Mail delivery system” sau extrasul dedus analizei va cuprinde mesajul de la „Mail delivery system” conform căruia operatorul poștal va explica cauzele care au stat la baza returnării mesajului către expeditor.

De regulă, acesta este informat că transmiterea mesajului nu a fost posibilă, deoarece adresa nu a fost găsită sau ea nu poate primi e-mailuri. La caz, însă, astfel de mențiuni de eroare tehnică, odată cu expedierea actului judecătoresc din 04 octombrie

2022 a Curții de Apel Chișinău la adresa electronică a avocatul Constantin Lazari, lipsesc.

Prin urmare, termenul de 2 luni de declarare a recursului a început să curgă de la 24 noiembrie 2022, ziua imediat următoare datei comunicării deciziei instanței de apel și a expirat la 24 ianuarie 2023.

Cu toate acestea, nefiind de acord cu decizia instanței de apel, recurenta Școala Sportivă Specializate de Caiac-Canoe mun. Chișinău a declarat cererea de recurs tocmai la 14 februarie 2023, fără a justifica omiterea termenului de atac.

În acest sens, instanța de recurs reține că apelanta Școala Sportivă Specializată de Caiac-Canoe mun. Chișinău în ședințele de judecată a instanței de apel, în special, a fost asistată de avocatului Constantin Lazari, în baza mandatului avocațional, care este o persoană calificată și abilitată, conform art. 1 al Legii cu privire la avocatură, să pledeze și să acționeze în numele clienților săi, să practice dreptul, să apară în fața unei instanțe judecătorești sau să consulte și să reprezinte în materie juridică clienții săi, acțiuni însă omise de către acesta.

Prin urmare, acesta, fiind împuternicit prin mandat să acționeze în numele clienței Școala Sportivă Specializată de Caiac-Canoe mun. Chișinău, era obligat să acorde asistență juridică conform contractului încheiat cu clientul, deci trebuia să se conformeze condițiilor impuse de lege.

Or, la materialele cauzei nu există vreo înștiințare din partea avocatului Constantin Lazari că ar fi renunțat la împuternicirile sale acordate prin mandat, astfel în continuare acționând în numele clienței sale.

Mai mult, nici recurenta Școala Sportivă Specializată de Caiac-Canoe mun. Chișinău nu a prezentat probe admisibile și pertinente, precum că ar fi reziliat contractul de asistență juridică încheiat cu avocatul Constantin Lazari.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, prezentul recurs a fost depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art.434 CPC, acesta fiind unul de decădere și nesusceptibil restabilirii, ceea ce condiționează declararea acestuia ca fiind inadmisibil.

Or, la caz, recurenta a neglijat obligația de a-și exercita în termenul legal dreptul de atac cu recurs a deciziei din 04 octombrie 2022 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art.61 alin.(1) din Codul de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Totodată, potrivit art.75 alin.(4) din Codul de procedură civilă, culpa reprezentantului este echivalentă culpei părții.

Din cele constatate rezultă că, nerespectarea termenului de depunere a recursului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv al reprezentantului apelantei Școala Sportivă Specializate de Caiac-Canoe mun. Chișinău, avocatului Constantin Lazari, care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile sale procedurale, inclusiv, să-și verifice poșta electronică la intervale rezonabile de timp pentru a nu omite termenul legal de depunere a recursului. Or, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art.6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În atare circumstanțe, soluția de declarare a recursului depus de Școala Sportivă Specializată de Caiac-Canoe mun. Chișinău ca inadmisibil, este compatibilă cu

respectarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar leza principiul securității raporturilor juridice.

În susținerea opiniei enunțate, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Ponomaryov contra Ucrainei din 03 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008, unde se notează că, deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

La fel, este relevantă practica Curții Europene (în cauza Bacev vs. fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei; Kemp vs. Luxemburg; Diaz Ochoa vs Spania), în care a fost reiterat că termenul fixat de legea internă este o restricție ce guvernează accesul la justiție. Reieșind din considerentele menționate și având în vedere faptul că, recursul împotriva deciziei instanței de apel a fost depus în afara termenului legal, completul de judecată concluzionează de a considera recursul depus de Școala Sportivă Specializate de Caiac-Canoe mun. Chișinău ca inadmisibil.

În conformitate cu art.433 lit.b), art.270, 440 alin.(1) și (2) din Codul de procedură civilă, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Școala Sportivă Specializate de Caiac-Canoe mun. Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă